

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

อาหารทะเลแช่แข็งเป็นสินค้าประมงที่มีความสำคัญต่อการส่งออกของประเทศไทย โดยมี ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นตลาดส่งออกที่สำคัญ รองลงมาคือ ประเทศญี่ปุ่น ทั้งนี้ในปี 2549 ประเทศไทยส่งออกสินค้าประมงไปยังประเทศญี่ปุ่นเป็นมูลค่า 46,111.56 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 21.51 และมีอัตราการขยายตัวลดลงร้อยละ 7.65 การส่งออกสินค้าประมงไปประเทศญี่ปุ่นส่วนใหญ่จะเป็นการส่งออกอาหารทะเลแช่แข็ง โดยอาหารทะเลแช่แข็งที่สำคัญ คือ กุ้งแช่แข็ง ปลาหมึกแช่แข็ง นอกจากนี้ยังมีสินค้าอีกชนิดหนึ่งที่น่าสนใจ คือ ปูแช่แข็ง แต่ในปัจจุบันมูลค่าการส่งออกอาหารทะเลแช่แข็งมีส่วนแบ่งตลาดที่ลดลง เนื่องจากการแข่งขันทางด้านราคากับประเทศคู่แข่ง ผลผลิตไม่เพียงพอ สินค้าไม่มีคุณภาพ นอกจากนี้ผู้ผลิตของประเทศไทยยังต้องเผชิญหน้ากับมาตรการทางการค้าของประเทศนำเข้าต่าง ๆ ที่ออกมาอย่างต่อเนื่อง ทั้งเพื่อสุขภาพอนามัยของผู้บริโภคและการกีดกันทางการค้า ซึ่งส่งผลกระทบต่อ การส่งออกอาหารทะเลแช่แข็งของประเทศไทย จากปัญหาดังกล่าวจึงเห็นสมควรที่จะศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการส่งออกอาหารทะเลแช่แข็งตลอดจนปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การส่งออกของประเทศไทยในประเทศคู่ค้าที่สำคัญ เพื่อที่จะได้นำผลการศึกษามาใช้ประโยชน์ในการกำหนดแนวทางการแข่งขันเพื่อการผลิตและการส่งออกต่อไปในอนาคต

สภาพทั่วไปของตลาดอาหารทะเลแช่แข็งในประเทศญี่ปุ่น จากการศึกษาพบว่า ประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศที่นิยมบริโภคสัตว์น้ำมากประเทศหนึ่ง แต่เนื่องจากปริมาณผลผลิตภายในประเทศไม่เพียงพอ กับความต้องการบริโภคภายในประเทศญี่ปุ่น นอกจากนี้ยังไม่นิยมที่จะเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำภายในประเทศ และประเทศญี่ปุ่นยังมีนโยบายลดการผลิตสินค้าประเภทอาหารภายในประเทศ เนื่องจากค่าจ้างแรงงานที่สูง ต้นทุนค่าเสียโอกาสในการใช้ทรัพยากรของประเทศญี่ปุ่นสูง ทำให้ต้นทุนในการผลิตสูงขึ้น ดังนั้นการนำเข้าจากต่างประเทศจะทำให้ได้สินค้าที่มีราคาต่อหน่วยต่ำกว่าการผลิตเองภายในประเทศ ทำให้มีความต้องการนำเข้าอาหารทะเลแช่แข็งเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคภายในประเทศญี่ปุ่น และเนื่องจากประเทศญี่ปุ่นให้ความสำคัญต่อความปลอดภัยของผู้บริโภค จึงต้องมีการกำหนดมาตรฐานอาหารทะเลแช่แข็งเพื่อ

การส่งออกไปยังประเทศญี่ปุ่น และมาตรการการนำเข้าอาหารทะเลแช่แข็งทั้งมาตรการทางด้านภาษีและมาตรการที่มีใช้ภาษี เช่น การควบคุมการนำเข้า กฎหมายสุขอนามัยอาหาร กฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบในผลิตภัณฑ์ ทั้งนี้เพื่อปกป้องผู้บริโภคในประเทศญี่ปุ่นให้มีความปลอดภัยในการบริโภคอาหาร

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อสัดส่วนมูลค่าการนำเข้ากุ้งแช่แข็งของประเทศญี่ปุ่นจากประเทศไทย พบว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อสัดส่วนมูลค่าการนำเข้ากุ้งแช่แข็งของประเทศญี่ปุ่นจากประเทศไทย ได้แก่ ราคานำเข้ากุ้งแช่แข็งจากประเทศไทย ราคานำเข้ากุ้งแช่แข็งจากประเทศเวียดนาม ราคานำเข้ากุ้งแช่แข็งจากประเทศอินโดนีเซีย และราคานำเข้ากุ้งแช่แข็งจากประเทศอื่นๆ สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนมูลค่าการนำเข้ากุ้งแช่แข็งจากประเทศไทยได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ ปัจจัยต่างๆ มีผลต่อส่วนแบ่งตลาดการนำเข้ากุ้งแช่แข็งของประเทศญี่ปุ่นจากประเทศไทย โดยมีคู่แข่งในการส่งออก คือ ประเทศเวียดนาม แม้ว่าจะไม่สามารถระบุคุณภาพของกุ้งแช่แข็งที่ประเทศญี่ปุ่นนำเข้าจากประเทศไทยได้ ทำให้ไม่สามารถระบุได้ว่าควรใช้นโยบายทางด้านคุณภาพในการแข่งขันหรือไม่ ทั้งนี้คุณภาพกุ้งแช่แข็งของประเทศไทยและประเทศเวียดนามน่าจะมีคุณภาพในระดับใกล้เคียงกัน แต่เมื่อพิจารณาค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อราคาตัวเองของประเทศไทยและประเทศเวียดนาม พบว่า กุ้งแช่แข็งจากไทยมีค่าความยืดหยุ่นน้อยกว่ากุ้งแช่แข็งจากประเทศเวียดนาม (โดยไม่พิจารณาเครื่องหมาย) ในกรณีที่ราคากุ้งแช่แข็งเปลี่ยนแปลงไป ญี่ปุ่นจะเปลี่ยนแปลงสัดส่วนมูลค่าการนำเข้ากุ้งแช่แข็งจากประเทศไทยในสัดส่วนที่ต่ำกว่าการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนมูลค่าการนำเข้ากุ้งแช่แข็งจากประเทศเวียดนาม ทำให้ไทยสามารถใช้นโยบายทางด้านราคาในการแข่งขันกับประเทศเวียดนามได้ แต่อย่างไรก็ตามยังคงอยู่ภายใต้ข้อกำหนดที่ประเทศญี่ปุ่นเป็นผู้กำหนดราคากุ้งแช่แข็งในตลาด ซึ่งประเทศญี่ปุ่นจะซื้อจากประเทศไหนก็ได้ ดังนั้นประเทศไทยจึงไม่มีทางเลือกสำหรับการแข่งขันทางด้านราคามากนัก

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อสัดส่วนมูลค่าการนำเข้าปลาหมึกแช่แข็งของประเทศญี่ปุ่นจากประเทศไทย พบว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อสัดส่วนมูลค่าการนำเข้าปลาหมึกแช่แข็งของประเทศญี่ปุ่นจากประเทศไทย ได้แก่ ราคานำเข้าปลาหมึกแช่แข็งจากประเทศจีน ราคานำเข้าปลาหมึกแช่แข็งจากประเทศอื่น ๆ และค่าใช้จ่ายทั้งหมดปรับด้วยดัชนีราคาของสโตน สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนมูลค่าการนำเข้าปลาหมึกแช่แข็งจากประเทศไทยได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ ปัจจัยต่างๆ มีผลต่อส่วนแบ่งตลาดการนำเข้าปลาหมึกแช่แข็งของประเทศญี่ปุ่นจากประเทศไทย นอกจากนี้ยังพบว่า การส่งออกปลาหมึกแช่แข็งของประเทศไทยไปประเทศญี่ปุ่นไม่มีคู่แข่งในการส่งออก โดยคุณภาพปลาหมึกแช่แข็งของไทยในประเทศญี่ปุ่นถือว่า

มีคุณภาพดีในความรู้สึกของผู้บริโภคในประเทศญี่ปุ่น และเมื่อพิจารณาค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อค่าใช้จ่าย พบว่า ปลาหมึกแช่แข็งของประเทศไทยมีค่าความยืดหยุ่นต่อค่าใช้จ่ายน้อยกว่าประเทศเวียดนาม ซึ่งเป็นผู้ส่งออกสินค้าปลาหมึกแช่แข็งคุณภาพดีเช่นเดียวกับประเทศไทย ดังนั้นประเทศไทยควรใช้นโยบายด้านคุณภาพสินค้า เพื่อการขยายตลาดในการส่งออกปลาหมึกแช่แข็งไปยังประเทศญี่ปุ่น

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อสัดส่วนมูลค่าการนำเข้าปูม้าแช่แข็งของประเทศไทยจากประเทศไทย พบว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อสัดส่วนมูลค่าการนำเข้าปูม้าแช่แข็งของประเทศไทยได้แก่ ราคานำเข้าปูม้าแช่แข็งจากประเทศจีน ราคานำเข้าปูม้าแช่แข็งจากประเทศอินโดนีเซีย ราคานำเข้าปูม้าแช่แข็งจากประเทศอินเดีย และราคานำเข้าปูม้าแช่แข็งจากประเทศอื่น ๆ สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนมูลค่าการนำเข้าปูม้าแช่แข็งจากประเทศไทยได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ ปัจจัยต่างๆ มีผลต่อส่วนแบ่งตลาดการนำเข้าปูม้าแช่แข็งของประเทศไทยจากประเทศไทย โดยมีคู่แข่งในการส่งออก คือ ประเทศอินเดีย และประเทศอื่น ๆ เมื่อพิจารณาค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อค่าใช้จ่าย พบว่า ไม่สามารถระบุคุณภาพของปูม้าแช่แข็งที่ประเทศญี่ปุ่นนำเข้าจากประเทศไทยได้ ทำให้ไม่สามารถระบุได้ว่าควรใช้นโยบายทางด้านคุณภาพในการแข่งขันหรือไม่ และเมื่อพิจารณาค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อราคาตัวเองของประเทศไทย พบว่า ไม่สามารถเปรียบเทียบค่าความยืดหยุ่นได้ ดังนั้นจึงไม่สามารถอธิบายได้ว่าประเทศไทยควรใช้นโยบายทางด้านราคาในการขยายตลาดการส่งออกปูม้าแช่แข็งจากประเทศไทยไปยังประเทศญี่ปุ่นหรือไม่ ทั้งนี้เนื่องจากวัตถุดิบในการผลิตปูม้าแช่แข็งของประเทศส่งออกต่าง ๆ มีปริมาณที่ไม่แน่นอนและไม่เพียงพอต่อความต้องการของประเทศญี่ปุ่น ดังนั้นจึงไม่มีการแข่งขันกันมากนัก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1. ราคานำเข้ากุ้งแช่แข็งจากประเทศไทย ประเทศเวียดนาม ประเทศอินโดนีเซีย และประเทศอื่น ๆ มีผลต่อส่วนแบ่งตลาดการนำเข้ากุ้งแช่แข็งของประเทศไทยจากประเทศไทย โดยในการส่งออกกุ้งแช่แข็งของประเทศไทย ควรระวังประเทศเวียดนามที่เป็นคู่แข่งในการส่งออกกุ้งแช่แข็ง ดังนั้นประเทศไทยควรรักษามาตรฐานกุ้งแช่แข็งที่ส่งออกให้สอดคล้องกับการแข่งขัน และ

การขยายตัวของประเทศคู่แข่ง โดยการใช้นโยบายทางด้านราคา เพื่อการรักษาและขยายตลาดในการส่งออกกุ้งแช่แข็งไปยังประเทศญี่ปุ่น

2. ราคานำเข้าปลาหมึกแช่แข็งจากประเทศจีน ราคานำเข้าปลาหมึกแช่แข็งจากประเทศอื่นๆ และค่าใช้จ่าย มีผลต่อส่วนแบ่งตลาดการนำเข้าปลาหมึกแช่แข็งของประเทศไทย และเมื่อพิจารณาเฉพาะค่าใช้จ่าย ประเทศไทยควรใช้นโยบายทางด้านคุณภาพสินค้าในการแข่งขัน เพื่อการรักษาและขยายตลาดในการส่งออกปลาหมึกแช่แข็งไปยังประเทศญี่ปุ่น

3. ส่วนราคานำเข้าปูม้าแช่แข็งจากประเทศจีน ประเทศอินโดนีเซีย ประเทศอินเดีย และประเทศอื่นๆ มีผลต่อส่วนแบ่งตลาดการนำเข้าปูม้าแช่แข็งของประเทศไทย โดยในการส่งออกปูม้าแช่แข็งของประเทศไทย ควรระวังประเทศอินเดีย ประเทศอื่นๆ ที่เป็นคู่แข่งในการส่งออกปูม้าแช่แข็ง ดังนั้นประเทศไทยควรรักษามาตรฐานปูม้าแช่แข็งที่ส่งออกให้สอดคล้องกับการแข่งขัน และการขยายตัวของประเทศคู่แข่ง เพื่อการรักษาและขยายตลาดในการส่งออกปูม้าแช่แข็งไปยังประเทศญี่ปุ่น

4. ควรพัฒนาสินค้าอาหารทะเลแช่แข็งของประเทศไทยให้มีคุณภาพ และสอดคล้องกับมาตรฐานอาหารทะเลแช่แข็งในประเทศญี่ปุ่น รวมทั้งกฎหมายสุขอนามัยของประเทศไทย ที่ประเทศญี่ปุ่นกำหนดเอง ซึ่งส่งผลกระทบต่อกระบวนการผลิตในประเทศไทยที่ต้องมีระบบรับรองคุณภาพก่อนที่จะทำการส่งออก เป็นการสร้างความเชื่อมั่นในการบริโภคอาหารทะเลแช่แข็งของประเทศไทยด้วย

5. ควรมีการพัฒนาสินค้าอาหารทะเลแช่แข็งของประเทศไทยให้มีความหลากหลายมากขึ้น เป็นการปรับตัวเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้ามากขึ้น เพื่อรักษาส่วนแบ่งตลาดในตลาดประเทศญี่ปุ่น และการขยายตลาดใหม่ เช่น สหภาพยุโรป เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. นอกจากประเทศญี่ปุ่นจะนำเข้าอาหารทะเลแช่แข็งแล้ว ประเทศญี่ปุ่นยังนำเข้าอาหารทะเลแปรรูปจากไทยด้วย ดังนั้นควรทำการศึกษาอุปสงค์การนำเข้าอาหารทะเลแปรรูปอื่นๆ เช่น กุ้งแปรรูปต่าง ๆ ซึ่งผู้บริโภคในประเทศญี่ปุ่นกำลังให้ความสนใจเป็นอย่างมาก